

شماره چاپ: ۱۷۱۲

دوره دهم - سال چهارم

شماره ثبت: ۶۸۷

تاریخ چاپ: ۱۳۹۸/۹/۱۸

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور ۶۲. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

کد موضوعی: ۲۳۰

شماره مسلسل: ۱۶۸۸۸

بهمن‌ماه ۱۳۹۸

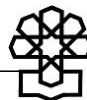
معاونت پژوهش‌های اقتصادی

دفتر: مطالعات مالیه عمومی و توسعه مدیریت

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده.....
۶	مقدمه.....
۷	۱. تصویری از اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹.....
۱۲	۲. جداول مرتبط با طرح‌های عمرانی مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹.....
۱۴	۳. ردیف‌های متفرقه.....
۱۵	۴. بررسی برخی ارقام لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ در حوزه طرح‌های عمرانی.....
۲۰	۵. بررسی عملکرد مشارکت عمومی - خصوصی در طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای.....
۲۴	۶. تغییرات عمده شاخص‌های اصلی در حوزه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای.....
۲۵	۷. بررسی تبصره «۱۹» ماده واحده در لایحه بودجه ۱۳۹۹.....
۲۸	جمع‌بندی و پیشنهادات.....

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور ۶۲. طرح‌های تملک دارایی‌های

چکیده

۱. اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ برابر با ۷۰۴ هزار میلیارد ریال است که نسبت به این اعتبارات در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ (۶۶۹ هزار میلیارد ریال) حدود ۵/۲ درصد رشد داشته است. همچنین سهم این اعتبارات نسبت به مصارف عمومی ۱۴/۵ درصد است.
۲. سهم هریک از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی، استانی و متفرقه از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به‌ترتیب برابر با ۵۰/۲، ۱۸/۳ و ۳۱/۵ درصد است که این سهم‌ها نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به‌ترتیب ۴/۲، ۰/۳ و ۴/۵- واحد درصد تغییر کرده است.
۳. براساس اطلاعات قسمت اول پیوست شماره ۱ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، اعتبارات طرح‌های عمرانی ملی حدود ۳۵۳ هزار میلیارد ریال است که برای حدود ۲۵۶۶ طرح در نظر گرفته شده است. از این تعداد حدود ۱۹۱۶ طرح به‌عنوان طرح‌های ملی و حدود ۶۵۰ طرح به‌صورت استانی ویژه در نظر گرفته شده است. همان‌گونه که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، ۹۱ طرح از طرح‌های ملی و ۲۴ طرح از طرح‌های ملی با ویژگی استانی، برای مشارکت عمومی - خصوصی تبصره «۱۹» انتخاب شده‌اند (درمجموع ۱۱۵ طرح).

جدول ۱. تعداد و اعتبار طرح‌های درج شده در قسمت اول پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به تفکیک ملی - ملی با ویژگی استانی - و طرح‌های موضوع تبصره «۱۹»

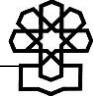
(واحد میلیارد ریال)

برآورد سال ۱۳۹۹	تعداد	عنوان
۳۱۶۵۴۱	۱۹۱۶	طرح ملی
۳۰۰۲۵۹	۱۸۲۵	- طرح ملی
۱۶۲۸۲	۹۱	- طرح‌های ملی انتخاب شده برای مشارکت موضوع تبصره «۱۹»
۳۶۵۸۰	۶۵۰	طرح ملی با ویژگی استانی
۳۵۴۰۲	۶۲۶	- طرح با ویژگی استانی
۱۱۷۸	۲۴	- طرح‌های با ویژگی استانی انتخاب شده برای مشارکت موضوع تبصره «۱۹»
۳۵۳۱۲۱	۲۵۶۶	جمع

مأخذ: پیوست شماره ۱ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹.

۴. در قسمت اول پیوست شماره ۱ لایحه، ۴ طرح (جدید) با سال شروع ۱۳۹۹ و اعتباری برابر ۸۵ میلیارد ریال درج شده است.

۵. در قسمت دوم پیوست شماره ۱ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ با عنوان «طرح‌های مشارکت بخش عمومی - خصوصی موضوع تبصره «۱۹»» تعداد ۲۶۴ پروژه و طرح با اعتباری برابر با ۴۱ هزار میلیارد ریال درج شده است. از این تعداد ۲۲۶ طرح و پروژه مندرج در این قسمت (۱۱۵ طرح مندرج در قسمت اول پیوست به تفکیک طرح و پروژه)، با مشخصاتی چون شماره طبقه‌بندی، عنوان طرح، عنوان پروژه، استان یا شهر محل اجرا، دستگاه مجری و درصد پیشرفت فیزیکی و برآورد مورد نیاز برای سال ۱۳۹۹، برآورد اعتبار سال ۱۴۰۰ و پیش‌بینی سال‌های بعد ذکر شده است و ۳۸ طرح بدون شماره طبقه‌بندی و تنها با درج عنوان طرح، دستگاه مجری و میزان اعتبار مورد نیاز برای سال ۱۳۹۹ در این جدول آورده شده است.

جدول ۲. تعداد و اعتبار طرح‌های مندرج در قسمت دوم پیوست شماره ۱ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ (واحد میلیارد ریال)

عنوان	تعداد طرح و پروژه	اعتبار
طرح‌ها و پروژه‌های منتخب که در قسمت اول پیوست موضوع تبصره «۱۹» مشخص شده است (۱۱۵ طرح در قسمت دوم لایحه به طرح و پروژه تفکیک شده است)	۲۲۶	۳۴۷۲۷
طرح و پروژه‌های بدون شماره طبقه‌بندی	۳۸	۶۴۸۸
جمع	۲۶۴	۴۱۲۱۵

مأخذ: همان.

۶. در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ مقرر شده بود تعداد ۱۹۲ طرح با اعتباری برابر با ۱۶,۸۲۰ میلیارد ریال به اتمام برسد از این تعداد ۱۴۲ طرح با اعتباری بالغ بر ۱۴۸۰۲ میلیارد ریال برای سال ۱۳۹۹ و اعتباری برابر با ۴۳۵۲۴ میلیارد ریال برای سال‌های آتی، همچنان باقی مانده و به لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ منتقل شده‌اند.

۷. براساس بند «د» تبصره «۱۲» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ تخصیص اعتبارات طرح‌های تعمیرات اساسی و ماشین‌آلات و تجهیزات منوط به ثبت اطلاعات ساختمان فضاهای اداری و غیراداری سایر اموال منقول و غیرمنقول در سامانه جامع اموال دستگاه‌های اجرایی (سادا) خواهد بود. تعداد ۷۴۷ طرح با عنوان ماشین‌آلات و تعمیرات اساسی و خرید و تأمین تجهیزات در پیوست ۱ لایحه با اعتباری برابر با ۲۳۸۷۳ میلیارد ریال برای سال ۱۳۹۹ درج شده است که تخصیص اعتبار آن، با توجه به شرایط مندرج در بند مذکور خواهد بود. خاطرنشان می‌سازد این تعداد طرح مستمر بوده و هر ساله در قوانین بودجه تکرار می‌شوند.

۸. در پیوست شماره ۱ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ اعتبار در نظر گرفته شده برای ۱۵۶ طرح در سال ۱۳۹۹ برای هریک کمتر از ۱ میلیارد ریال درج شده است. برای این تعداد طرح اعتبار

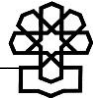
در نظر گرفته شده برای سال ۱۴۰۰ مبلغ ۱۸ میلیارد ریال و برای سال‌های بعد مبلغ ۱۵۵،۳۴۱ میلیارد ریال درج شده است. به نظر می‌رسد با توجه به اعتبار در نظر گرفته شده، طرح‌های مذکور در دو سال پیش رو پیشرفتی نخواهند داشت.

۹. طی سال‌های ۱۳۷۶ تا ۱۳۹۸ نسبت عملکرد اعتبارات عمرانی به اعتبارات هزینه‌ای به‌رغم نوسانی بودن، در مجموع سیر نزولی داشته است به‌نحوی که به تدریج از ۴۵ درصد در سال ۱۳۷۶ به حدود ۱۴ درصد در سال ۱۳۹۸ رسیده است. این امر بدین معناست که به تدریج سهم عمده‌ای از منابع بودجه عمومی دولت صرف امور هزینه‌ای شده و سهم اعتبارات عمرانی کاهش یافته است.

۱۰. تعداد ۳۲۲ طرح عمرانی در جداول ۱۵، ۱۹ و ۲۰ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ درج شده است که عملاً هیچ اطلاعاتی از زمان‌بندی و هزینه اجرای آنها در دست نیست و این امر امکان نظارت بر اجرای این طرح‌ها را با مشکل مواجه خواهد کرد. برای این طرح‌ها تنها اعتباری برابر با ۱۱۰۲ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۹ در نظر گرفته شده است.

۱۱. در تبصره «۱۹» ماده واحد، سازوکاری برای مشارکت عمومی - خصوصی در اجرای طرح‌های عمرانی پیشنهاد شده است. بر این اساس تعداد ۲۶۴ طرح و پروژه در قسمت دوم پیوست شماره ۱ لایحه با اعتباری برابر ۴۱۲۱۵ میلیارد ریال با هماهنگی دستگاه‌های اجرایی آورده شده است. براساس مفاد این تبصره، ۱۰ درصد از اعتبارات عمرانی لایحه (۷۰/۴ هزار میلیارد ریال) در ردیف مشخصی قرار خواهد گرفت تا در صورت انعقاد قرارداد با بخش خصوصی به طرح‌های تعیین شده تعلق گیرد. گفتنی است میزان و چگونگی تخصیص این اعتبار برای طرح‌هایی که با بخش خصوصی قرارداد منعقد کرده‌اند مشخص نیست.

۱۲. در ردیف ۶ جدول ۱۸ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ با عنوان «اعتبار موضوع اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دارای مجوز کمیسیون ماده (۲۳) قانون الحاق

موادی به قانون تنظیم (۲) با اولویت مناطق محروم» (این ردیف شامل ۴۰ طرح بوده و عناوین و دستگاه اجرایی آن در جدول شماره ۱۹ ماده واحده آمده است) اعتباری بالغ بر ۵۰۰ میلیارد ریال در نظر گرفته شده که خارج از پیوست شماره ۱ لایحه است. این امر باعث می‌شود که اطلاعاتی از زمان‌بندی و هزینه‌های اجرای طرح‌های اشاره شده در دست نباشد و نظارت با مشکل روبه‌رو شود.

۱۳. در جدول ۲۰ ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، ۲۷۹ طرح با مجموع اعتبار ۵۵۰ میلیارد ریال آورده شده که اکثراً طرح‌های مطالعاتی هستند درحالی‌که به لحاظ قانونی عملیاتی شدن طرح بعد از اتمام مرحله مطالعات طرح باید صورت گیرد. همچنین متن درج شده در انتهای این جدول مبنی بر توزیع اعتبارات طرح‌های مندرج در این جدول بین استان‌ها متناسب با پیشرفت فیزیکی و کسب مجوزهای لازم، عدم شفافیت را در پی دارد.

۱۴. از نیمه دوم سال ۱۳۹۴ تا انتهای سال ۱۳۹۶ بالغ بر ۴۵ هزار میلیارد تومان سرمایه بخش خصوصی وارد حوزه واگذاری طرح‌های عمرانی شده است. این درحالی است که برای سال ۱۳۹۷، تنها ۴ هزار میلیارد تومان سرمایه بخش خصوصی جذب شده است و این میزان از ابتدای سال ۱۳۹۸ تاکنون نیز عملکردی نداشته است.

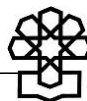
۱۵. به‌رغم ایجاد ظرفیت‌های قانونی تسهیل‌گر امر مشارکت عمومی - خصوصی در سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ کاهش قابل ملاحظه‌ای در واگذاری پروژه‌های تملک‌داری سرمایه‌ای به چشم می‌خورد که طبیعتاً بخشی از آن تحت تأثیر شرایط اقتصاد کلان کشور است. بررسی تجربیات جهانی در زمینه مشارکت عمومی - خصوصی این واقعیت را نشان می‌دهد که دولت‌ها در هنگام مواجهه با کاهش منابع عمومی

به سمت مشارکت عمومی - خصوصی می‌روند و منابع جذب شده از بخش خصوصی در حوزه زیرساخت، عدم کاهش سرعت توسعه زیرساخت کشور در زمان مواجهه با تنگنای مالی دولت‌ها را ضمانت می‌کند. دولت زمینه‌های لازم برای استفاده از ظرفیت جذب سرمایه بخش خصوصی در شرایط سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ را فراهم نکرده است.

۱۶. علاوه بر ملاحظات ناظر به پایش تعهدات قراردادهای مشارکت عمومی و خصوصی، مسائل ناظر بر فرایند واگذاری پروژه‌ها و عدم شفافیت آن و همچنین مشکلات تأمین مالی این قراردادها از عمده چالش‌هایی است که سبب کاهش انگیزه بخش خصوصی برای مشارکت در این گونه پروژه‌ها شده است.

مقدمه

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (طرح‌های عمرانی) بخشی از سرمایه‌گذاری‌های دولت است که اغلب در حوزه زیرساخت ظهور پیدا می‌کند. این طرح‌ها در پیوست شماره ۱ بودجه در دو سطح طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های اجرایی و طرح‌های مشارکت بخش عمومی - خصوصی موضوع تبصره «۱۹» خود را نشان می‌دهند. در تبصره‌های ماده واحد نیز قواعدی برای تأمین مالی، نحوه اجرا و دیگر سازوکارهای مربوط به طرح‌های عمرانی تعیین شده است. در این گزارش تصویر کلی از وضعیت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ارائه می‌شود. همچنین به بررسی اجمالی احکام مرتبط با طرح‌های عمرانی در ماده واحد لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ پرداخته خواهد شد.

۱. تصویری از اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

یکی از اصلی‌ترین کانال‌های سرمایه‌گذاری دولت در ایجاد ظرفیت‌های جدید تولیدی و خدماتی در کشور طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای است. در میان انبوه مشکلاتی که طرح‌های عمرانی با آن روبه‌رو است، کمبود اعتبار و عدم تخصیص اعتبارات در نظر گرفته شده، یکی از مشکلات عمده عنوان می‌شود. در جدول ۳ میزان اعتبارات مصوب و عملکرد اعتبارات عمرانی طی ۲۴ سال گذشته ارائه شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود برای سال‌های ۱۳۷۶ تا ۱۳۹۸ به‌طور میانگین حدود ۶۶ درصد از اعتبارات عمرانی تحقق یافته است. این درحالی است که درصد تحقق اعتبارات هزینه‌ای به‌طور متوسط ۹۳ درصد بوده است. همچنین، نسبت عملکرد اعتبارات عمرانی به هزینه‌ای طی دوره ۱۳۷۶-۱۳۹۸ روند نزولی داشته و از ۴۵ درصد در سال ۱۳۷۶ به ۱۴ درصد برای پیش‌بینی عملکرد سال ۱۳۹۸ رسیده است. بنابراین در سال ۱۳۹۸ به‌ازای هر ۱۰ واحد اعتبار هزینه‌ای تنها ۱/۴ واحد اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پرداخت خواهد شد.

جدول ۳. روند تحقق اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی)

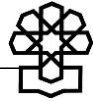
و هزینه‌ای (مصوب و عملکرد) طی دوره ۱۳۹۹ - ۱۳۷۶ (میلیارد ریال)

سال	عنوان	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای			اعتبارات هزینه‌ای		
		به قیمت جاری		درصد	به قیمت جاری		درصد
		مصوب	عملکرد	تحقق	مصوب	عملکرد	تحقق
۱۳۷۶		۳۰,۳۲۱	۲۰,۲۸۵	۶۷	۴۵,۷۶۸	۴۴,۹۹۷	۹۸
۱۳۷۷		۲۴,۵۸۹	۱۷,۶۵۵	۷۲	۵۷,۰۲۱	۵۳,۸۱۸	۹۴
۱۳۷۸		۲۹,۵۳۵	۲۷,۲۰۲	۹۲	۶۸,۰۱۷	۶۸,۰۰۹	۱۰۰
۱۳۷۹		۲۶,۳۸۲	۲۲,۴۵۱	۸۵	۸۴,۹۶۶	۸۵,۸۶۵	۱۰۱
۱۳۸۰		۳۶,۶۲۰	۲۳,۵۱۰	۶۴	۱۰۴,۵۳۸	۱۰۴,۷۷۲	۱۰۰
۱۳۸۱		۷۲,۶۸۲	۵۴,۰۲۸	۷۴	۱۵۶,۰۲۰	۱۴۷,۵۷۲	۹۵
۱۳۸۲		۸۵,۲۰۹	۵۷,۷۷۲	۶۸	۱۸۱,۸۶۴	۱۷۸,۲۵۵	۹۸
۱۳۸۳		۹۹,۱۶۴	۵۷,۵۱۵	۵۸	۲۲۲,۳۴۰	۲۳۱,۹۲۳	۱۰۴
۱۳۸۴		۱۳۸,۴۰۹	۱۱۰,۷۳۶	۸۰	۳۴۶,۱۸۶	۳۳۰,۸۸۴	۹۶
۱۳۸۵		۱۷۶,۱۰۲	۱۳۸,۱۲۸	۷۸	۴۰۷,۵۱۲	۴۱۵,۷۹۳	۱۰۲
۱۳۸۶		۱۸۴,۴۳۸	۱۴۱,۷۰۵	۷۷	۳۹۹,۴۰۰	۴۲۱,۳۳۴	۱۰۵
۱۳۸۷*		۲۱۴,۰۰۴	۲۰۳,۷۸۲	۹۵	۶۷۰,۶۹۶	۵۶۳,۵۹۰	۸۴
۱۳۸۸		۲۸۲,۹۵۳	۱۷۴,۱۰۱	۶۱	۵۹۱,۳۴۶	۵۹۳,۷۸۴	۱۰۰
۱۳۸۹		۳۱۶,۹۰۰	۲۰۶,۴۰۵	۶۵	۷۳۲,۹۰۸	۷۰۵,۳۸۸	۹۶
۱۳۹۰		۳۴۹,۷۴۹	۲۴۹,۱۲۹	۷۱	۸۹۷,۹۲۰	۸۲۴,۰۳۰	۹۲
۱۳۹۱		۳۸۴,۶۰۲	۱۳۶,۶۹۶	۳۶	۹۹۷,۱۵۱	۸۸۹,۹۹۳	۸۹
۱۳۹۲		۳۸۶,۴۷۷	۲۰۳,۲۳۳	۵۳	۱,۲۰۵,۹۲۶	۱,۱۹۷,۶۴۷	۹۹
۱۳۹۳		۴۱۲,۵۰۸	۲۷۸,۲۵۲	۶۷	۱,۴۹۳,۳۲۵	۱,۴۳۸,۳۱۶	۹۶
۱۳۹۴		۴۷۳,۸۵۴	۲۵۹,۶۲۷	۵۵	۱,۶۳۰,۲۲۸	۱,۷۰۶,۸۸۵	۱۰۵
۱۳۹۵		۵۷۴,۸۰۸	۳۸۳,۵۲۸	۶۷	۲,۱۳۷,۶۲۸	۲۰۷۰,۱۷۷	۹۶
۱۳۹۶		۷۱۳,۶۷۷	۴۳۶,۲۹۹	۶۱	۲,۵۳۸,۱۹۳	۲,۴۳۴,۸۸۰	۹۶
۱۳۹۷		۶۲۰,۰۲۰	۵۰۵,۷۰۴	۸۲	۲,۹۳۹,۹۴۷	۲,۷۸۷,۵۱۲	۹۵
۱۳۹۸		۶۶۸,۵۷۳	*۴۳۰,۰۰۰*	۶۴	۳,۵۲۳,۷۵۹	*۳,۱۱۳,۰۰۰*	۸۸
لایحه ۱۳۹۹		۷۰۳,۴۴۹	-	-	۳,۶۷۲,۳۱۹	-	-
	متوسط درصد تحقق در ۲۴ سال			۶۶		متوسط درصد تحقق در ۲۴ سال	۹۳

مأخذ: آمارهای مالی دولت.

* در سال ۱۳۸۷ به علت اصلاحیه و متمم روند درصد تحقق دچار نوسان شده است.

** ارقام برآوردی است.

ارقام کلان

۱. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ حدود ۷۰۴ هزار میلیارد ریال پیش‌بینی شده که نسبت به اعتبارات عمرانی در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ (۶۶۹ هزار میلیارد ریال) حدود ۵/۲ درصد رشد داشته است. همچنین سهم این اعتبارات نسبت به مصارف عمومی ۱۴/۵ درصد است.
۲. اعتبارات عمرانی در سه گروه ملی، استانی و متفرقه قابل مشاهده هستند. ۵۰/۲ درصد از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط به طرح‌های ملی و طرح‌های ویژه استانی مندرج در پیوست شماره ۱، ۳۱/۵ درصد مربوط به ردیف‌های متفرقه و ۱۸/۳ درصد مربوط به طرح‌های استانی است.
۳. اعتبارات عمرانی در ردیف‌های متفرقه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ حدود ۲۲۲ هزار میلیارد ریال و رشد آن نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۸ حدود ۷/۸- است. گفتنی است اعتبارات متفرقه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ در دو قسمت، جدول شماره ۹ تحت عنوان «اعتبارات ردیف‌های متفرقه» با مبلغ ۱۲۸ هزار میلیارد ریال و جدول شماره ۲-۷ با عنوان «اعتبارات انتقال یافته به جداول ۷ و ۱۰ ماده واحد» با مبلغ ۹۴ هزار میلیارد ریال درج شده است.
۴. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ مبلغ ۱۲۹ هزار میلیارد ریال است (براساس جدول ۷) که رشد آن نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۸ حدود ۱/۶ درصد کاهش داشته است.
۵. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، اعتباری حدود ۳۵۳ هزار میلیارد ریال به خود اختصاص داده که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۸ (۳۰۷)

هزار میلیارد ریال) حدود ۱۵ درصد افزایش داشته است. این میزان اعتبار برای حدود ۲۵۶۶ طرح در نظر گرفته شده است. از این تعداد حدود ۱۹۱۶ طرح به‌عنوان طرح‌های ملی و حدود ۶۵۰ طرح به‌صورت استانی ویژه در نظر گرفته شده است.

۶. براساس پیوست شماره ۱ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ تعداد ۴ طرح جدید در این سال شروع و میزان اعتبار در نظر گرفته شده برای سال ۱۳۹۹ برابر ۸۵ میلیارد ریال و برای سال‌های بعد ۷۲۳۵ میلیارد ریال درج شده است.

۷. در تبصره «۱۹» ماده‌واحد، سازوکاری برای مشارکت عمومی - خصوصی در اجرای طرح‌های عمرانی پیشنهاد شده است. بر این اساس تعداد ۲۶۴ طرح و پروژه در قسمت دوم پیوست شماره ۱ لایحه با اعتباری برابر ۴۱۲۱۵ میلیارد ریال درج شده است. این تعداد طرح و پروژه متشکل است از ۱۱۵ طرح مندرج در قسمت اول پیوست شماره ۱ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ (که به ۲۲۶ طرح و پروژه با اعتباری برابر ۳۴,۷۲۷ میلیارد ریال تقسیم شده) و تعداد ۳۸ طرح جدید با اعتباری بالغ بر ۶۴۸۸ میلیارد ریال. به‌نظر می‌رسد ۳۸ طرح جدید در صورت انعقاد قرارداد با بخش خصوصی به مرحله اجرا در خواهند آمد با این وجود و با توجه به عدم شماره طبقه‌بندی این طرح‌ها، چگونگی طی فرایند قانونی برای بررسی و تصویب آنها مشخص نیست. همچنین این تبصره همانند سال گذشته به‌منظور اهرم‌سازی اعتبارات برای اجرایی شدن طرح‌های تعیین شده در قسمت دوم پیوست شماره ۱ برای اجرا به روش مشارکت، میزان ۱۰ درصد از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را به این منظور اختصاص داده است. شایان ذکر است این امر همچنان عدم شفافیت در نحوه توزیع این میزان اعتبار برای طرح‌هایی که با بخش خصوصی قرارداد منعقد کرده‌اند را در پی دارد.

جدول ۴. توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی)

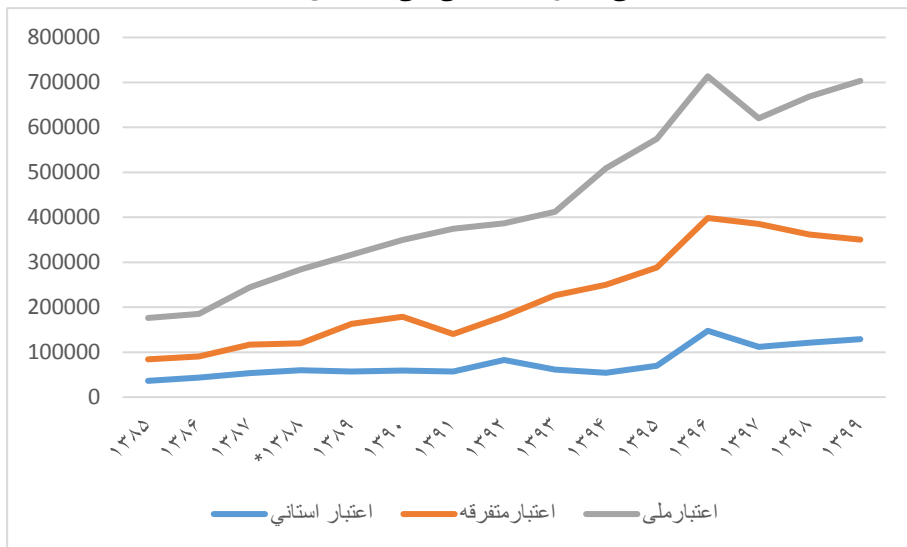
به تفکیک ملی، استانی و متفرقه طی دوره ۱۳۹۸-۱۳۸۵ و لایحه سال ۱۳۹۹ (میلیارد ریال)

سال	استانی		متفرقه		ملی		جمع	
	اعتبار	رشد (درصد)	اعتبار	رشد (درصد)	اعتبار	رشد (درصد)	اعتبار	رشد (درصد)
۱۳۸۵	۳۶۲۲۲	-	۴۷۸۹۸	-	۹۱۹۸۲	-	۱۷۶۱۰۲	
۱۳۸۶	۴۳۴۸۰	۲۰	۴۷۱۶۷	-۱/۵	۹۴۱۴۱	۲/۳۵	۱۸۴۷۸۸	۴/۹۳
۱۳۸۷	۵۳۵۵۰	۲۳	۶۳۳۳۲	۳۴	۱۲۷۶۹۲	۳۵/۶۴	۲۴۴۵۷۴	۳۲/۳۵
۱۳۸۸*	۶۰۰۱۲	۱۲	۵۹۷۷۵	-۵/۶	۱۶۴۱۶۷	۲۸/۵۶	۲۸۳۹۵۴	۱۶/۱
۱۳۸۹	۵۶۶۷۲	-۵/۵	۱۰۶۷۱۴	۷۹	۱۵۳۵۱۳	-۶/۴۹	۳۱۶۸۹۹	۱۱/۶
۱۳۹۰	۵۹۲۰۱	۴/۵	۱۱۹۳۰۳	۱۲	۱۷۱۲۴۵	۱۱/۵۵	۳۴۹۷۴۹	۱۰/۳۷
۱۳۹۱	۵۶۸۹۸	-۴	۸۳۲۹۴	-۳۰	۲۳۴۶۰۹	۳۷	۳۸۴۶۰۲	۱۰
۱۳۹۲	۸۲۸۲۲	۴۵/۵	۹۷۱۳۰	۱۶/۶	۲۰۶۵۲۵	-۱۲	۳۸۶۴۷۷	-۰/۵
۱۳۹۳	۶۱۰۴۸	-۲۶	۱۶۵۶۵۵	۷۰/۵	۱۸۵۸۰۴	-۱۰	۴۱۲۵۰۸	۷
۱۳۹۴	۵۴۴۴۹	-۱۱	۱۹۵۱۵۹	۱۷/۸	۲۵۹۲۴۹	۳۹/۵	۴۷۳۸۵۴	۲۳/۳
۱۳۹۵	۷۰۰۰۰	۲۸/۵	۲۱۸۲۹۹	۱۲	۲۸۶۴۰۹	۱۰	۵۷۴۸۰۹	۲۱
۱۳۹۶	۱۴۷۵۱۹	۱۱۰	۲۵۰۹۳۹	۱۴/۸	۳۱۵۲۲۸	۱۰	۷۱۳۶۷۷	۲۴
۱۳۹۷	۱۱۱۸۴۴	-۲۴	۲۷۳۳۲۶	۸/۹	۲۳۴۸۵۰	-۲۵/۴	۶۲۰۰۲۰	-۱۳
۱۳۹۸	۱۲۰۸۵۶	۸	۲۴۰۶۷۶	-۱۱/۹	۳۰۷۰۳۹	۳۰/۷	۶۶۸۵۷۳	۷/۸
۱۳۹۹	۱۲۸۶۴۱	۶/۴	۲۲۱۸۸۶	-۷/۸	۳۵۳۱۲۲	۱۵	۷۰۳۶۴۸	۵/۲

مآخذ: قوانین بودجه سنواتی و لایحه بودجه سال ۱۳۹۹.

* با توجه به کسر رقم ۶۵۰۰۰ میلیارد ریال (صرفه‌جویی ضمن بودجه) از سرجمع اعتبارات عمرانی در قانون سال ۱۳۸۸ و نامشخص بودن روش کسر رقم مذکور از اعتبارات استانی، متفرقه و ملی رقم مربوط به قانون سال ۱۳۸۸ براساس ارقام مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ گزارش شده است.

نمودار ۱. مقایسه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
به تفکیک ملی، متفرقه و استانی طی سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۹۹

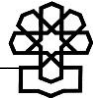

۲. جداول مرتبط با طرح‌های عمرانی مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، جداول ۱۲، ۱۵، ۱۸، ۱۹ و ۲۰ ماده‌واحد به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای اشاره دارد.

جدول ۱۲ - شامل ۲۲ طرح و با عنوان «طرح‌های قابل اجرا با مشارکت بخش خصوصی» می‌باشد گفتنی است در تبصره «۱۹» سازوکاری برای جلب مشارکت بخش خصوصی برای اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در نظر گرفته شده است.

جدول ۱۵ - با عنوان «مطالعه و احداث قطارهای حومه‌ای جدید موضوع جزء «۴» (در ماده‌واحد لایحه به اشتباه جزء «۱۰» درج شده است) ردیف (۵۵۰۰۰۰) جدول «۹»

با تعداد ۳ طرح و اعتباری برابر ۵۲ میلیارد ریال در لایحه بودجه درج شده است.

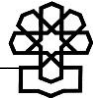
جدول ۱۸ - با عنوان «موضوع اعتبارات واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت» با ۱۲ ردیف و اعتباری برابر ۵۷۵۰ میلیارد ریال در لایحه بودجه درج شده است. ردیف شماره ۶ این جدول با «عنوان اعتبار موضوع اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دارای مجوز کمیسیون ماده (۲۳) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم (۲) با اولویت مناطق محروم (موضوع جدول ۱۹)» با اعتباری معادل ۵۰۰ میلیارد ریال برای ۴۰ طرح درج شده است. جدول ۱۹ - با عنوان «فهرست طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دارای مجوز کمیسیون ماده (۲۳) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم (۲) با اولویت مناطق محروم موضوع ردیف (۶) جدول (۱۸)» نیز با ۴۰ طرح و میزان اعتباری برابر با ۵۰۰ میلیارد ریال به صورت سرجمع درج شده است. شایان ذکر است، جدول شماره (۱۹) شامل طرح‌هایی است که خارج از پیوست شماره ۱ لایحه بودجه ارائه شده‌اند. ارائه طرح‌ها خارج از این پیوست موجب می‌شود عملاً هیچ اطلاعاتی از زمان‌بندی و هزینه اجرای طرح‌ها ارائه نشده و لذا امکان نظارت بر اجرای طرح‌ها با مشکل مواجه خواهد شد.

جدول ۲۰ - با عنوان «طرح‌های مطالعاتی و اجرایی موضوع ردیف شماره ۱۰ - ۵۵۰۰۰۰» با تعداد ۲۷۹ طرح با اعتباری برابر با ۵۵۰ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ درج شده است. گفتنی است براساس ماده (۲۳) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم (۲) عملیاتی شدن طرح بعد از اتمام مرحله مطالعات باید صورت گیرد و نمی‌توان مطالعات و اجرا را همزمان انجام داد. همچنین توجه به متن درج شده در انتهای این جدول مبنی بر توزیع اعتبارات طرح‌های مندرج در این جدول بین استان‌ها متناسب با پیشرفت فیزیکی مورد ابهام است.

۳. ردیف‌های متفرقه

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ میزان اعتبار درج شده برای ردیف‌های متفرقه برابر با ۲۲۱,۸۸۶ میلیارد ریال است که ۳۱/۵ درصد از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۹ را به خود اختصاص داده است و نسبت به سال پیش ۷/۸- درصد کاهش داشته است. از این میزان مبلغ ۱۲۸,۱۰۴ میلیارد ریال در جدول شماره ۹ ماده‌واحد و تحت عنوان اعتبارات ردیف‌های متفرقه درج شده و مبلغ ۹۳,۷۸۱ میلیارد ریال براساس جدول شماره ۲-۷ بین ۷۴ دستگاه اجرایی توزیع شده است. در خصوص اعتبارات متفرقه موارد ذیل قابل بررسی است:

۱. در مجموع حدود ۱,۱۰۰ میلیارد ریال از اعتبارات متفرقه مربوط به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در جداول ماده‌واحد (۲۸۲ طرح) است. جدول شماره ۱۵ با عنوان «مطالعه و احداث قطارهای حومه‌ای جدید موضوع جزء «۱۰» ردیف متفرقه (۵۵۰۰۰۰)، جدول ۹» با تعداد ۳ طرح، و جدول شماره ۲۰ با عنوان «طرح‌های مطالعاتی و اجرایی موضوع ردیف ۱۰-۵۵۰۰۰۰» جدول ۹ با ۲۷۹ طرح.
۲. اصولاً درج طرح‌های عمرانی در ردیف‌های متفرقه، عدم شفافیت را به دنبال داشته و باید تلاش شود که حتی‌الامکان تمام طرح‌هایی که فرایند قانونی برای بررسی و تصویب آنها طی شده است، در پیوست ۱ با مشخصات سال شروع و سال پایان و همچنین میزان اعتبار سال مورد نظر و سال‌های آتی درج شوند.
۳. بسیاری از طرح‌هایی که از اعتبارات متفرقه برای آنها، اعتبار در نظر گرفته شده است، با عنوان مطالعه و احداث یا اجرا ذکر شده‌اند. این در حالی است که باید ابتدا مراحل مطالعاتی انجام و پس از اثبات توجیه فنی، اقتصادی و زیست‌محیطی، طرح با مشخصات کامل در پیوست شماره ۱ بودجه درج شوند.

۴. بررسی برخی ارقام لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ در حوزه طرح‌های عمرانی

۱. در پیوست شماره ۱ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ بیشترین میزان اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، متعلق به امور اقتصادی با ۱۹۴۵۱۳ میلیارد ریال اعتبار و تعداد ۹۵۱ طرح است. کمترین میزان اعتبار نیز برای امور رفاه اجتماعی با ۸۰۰ میلیارد ریال و تعداد ۱۴ طرح است. جدول ۵ تعداد و میزان اعتبار طرح‌های هر امر را به تفکیک میزان اعتبار در نظر گرفته برای سال ۱۳۹۹، میزان اعتبار مورد نیاز برای اتمام طرح‌ها در سال‌های آتی و همچنین مجموع اعتباراتی که در سال‌های قبل از ۱۳۹۹ و سال‌های بعد برای اتمام طرح‌های هر امر مورد نیاز است را نشان می‌دهد.

جدول ۵. اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای امور ده‌گانه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

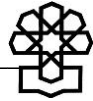
(میلیارد ریال)

کد امور	نام امور	تعداد	برآورد سال ۱۳۹۹	اعتبار سال‌های بعد	جمع کل اعتبارات از شروع تا خاتمه طرح
۱۰۰۰۰۰۰۰۰	خدمات عمومی	۹۵	۹۷۳۲	۲۴۶۶۸	۹۵۸۲۶
۱۱۰۰۰۰۰۰۰	دفاعی و امنیت	۴۳	۳۹۸۸	۲۲۵۵۱	۳۹۱۷۹
۱۲۰۰۰۰۰۰۰	قضایی	۵۲	۱۲۶۵۰	۵۵۰۱۳	۱۰۷۳۹۴
۱۳۰۰۰۰۰۰۰	اقتصادی	۹۵۱	۱۹۴۵۱۳	۲۷۱۰۴۰۶	۴۲۱۸۰۸۷
۱۴۰۰۰۰۰۰۰	محیط زیست	۱۵	۲۶۷۶	۶۲۰۰	۱۵۴۶۷
۱۵۰۰۰۰۰۰۰	مسکن عمران شهری و روستایی	۲۳۲	۴۶۹۵۶	۷۳۹۱۶۲	۱۰۳۸۵۶۳
۱۶۰۰۰۰۰۰۰	سلامت	۲۷۵	۱۲۱۷۳	۱۴۳۷۹۵	۲۲۷۷۴۰
۱۷۰۰۰۰۰۰۰	فرهنگ تربیت‌بدنی و گردشگری	۱۶۷	۱۶۳۵۲	۱۴۱۰۰۸	۲۶۶۱۷۵
۱۸۰۰۰۰۰۰۰	آموزش و پژوهش	۷۲۲	۵۳۲۸۱	۲۳۵۳۳۰	۵۱۸۱۳۸
۱۹۰۰۰۰۰۰۰	رفاه اجتماعی	۱۴	۸۰۰	۱۵۷۲	۱۱۰۳۸
	مجموع	۲۵۶۶	۲۵۳۱۲۱	۴۰۷۹۷۰۵	۶۵۳۷۶۰۷

۲. پیوست ۱ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به دو قسمت، اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های اجرایی و طرح‌های مشارکت بخش عمومی - خصوصی موضوع تبصره ۱۹م تقسیم شده است. قسمت اول این پیوست شامل همه طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای اعم از ملی و استانی ویژه است. در قسمت اول این پیوست علاوه بر مشخص شدن طرح‌های ویژه استانی، طرح‌های منتخب برای مشارکت موضوع تبصره ۱۹م نیز مشخص شده است. در قسمت دوم نیز طرح‌هایی که با توجه به تبصره ۱۹م لایحه سال ۱۳۹۹ با هماهنگی دستگاه‌های اجرایی تعیین و انتخاب شده‌اند درج شده است.

- در قسمت اول پیوست شماره ۱، برای ۲۵۶۶ طرح اعتباری برابر ۳۵۳،۱۲۲ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است. در این قسمت از پیوست، ۴ طرح با سال شروع ۱۳۹۹ (جدید) و اعتباری برابر ۸۵ میلیارد ریال مشاهده می‌شود. تعداد طرح‌های ویژه استانی در این قسمت برابر با ۶۵۰ طرح با اعتباری برابر با ۳۶،۵۸۰ میلیارد ریال است. همچنین تعداد ۱۱۵ طرح به‌عنوان طرح‌های مشارکت عمومی و خصوصی موضوع تبصره ۱۹م با اعتباری برابر ۳۴،۷۲۷ میلیارد ریال برای سال ۱۳۹۹ مشخص شده‌اند. برخی از این طرح‌ها به پروژه تقسیم شده و در قسمت دوم پیوست ۱ درج شده‌اند (در قسمت دوم پیوست به ۲۲۶ طرح و پروژه تقسیم شده‌اند).

- در قسمت دوم پیوست ۱ در جدول طرح‌های مشارکت عمومی - خصوصی موضوع تبصره ۱۹م برای ۲۲۶ طرح و پروژه (که از تفکیک ۱۱۵ طرح مشخص شده برای مشارکت در قسمت اول پیوست شماره ۱) و همچنین ۳۸ طرح و پروژه‌ای که بدون شماره طبقه‌بندی در این قسمت درج شده است (جمعاً ۲۶۴ طرح و پروژه) اعتباری برابر با ۴۱،۲۱۵ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است. گفتنی است اعتبار مورد نیاز برای اجرای این طرح‌ها با هماهنگی دستگاه‌های اجرایی هر طرح برآورد شده است.

تعداد ۳۸ طرح از طرح‌های مندرج در این قسمت بدون شماره طبقه‌بندی و تنها با ذکر عنوان طرح یا پروژه، دستگاه مجری، برآورد اعتبار مورد نیاز و شهر و استان محل اجرای طرح در این جدول درج شده است. شایان ذکر است براساس مندرجات جدول مذکور، این تعداد طرح و پروژه (بدون شماره طبقه‌بندی)، تا نیمه اول سال ۱۳۹۸ از ۵ الی ۹۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته‌اند.

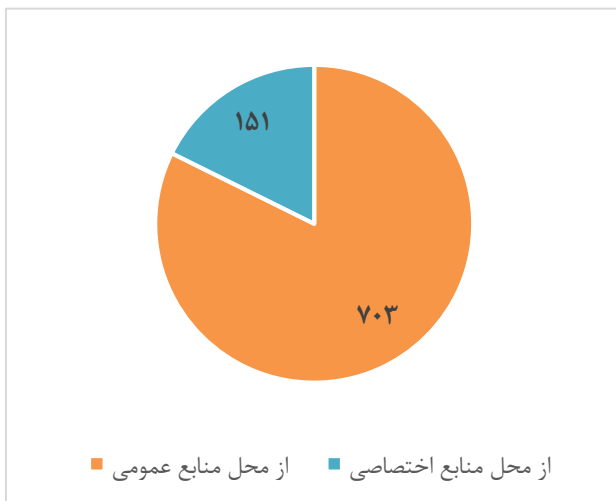
۳. براساس قانون بودجه سال ۱۳۹۸ مقرر شده بود تعداد ۱۹۲ طرح با اعتباری برابر ۱۶,۸۲۱ میلیارد ریال خاتمه یابند (سال خاتمه ۱۳۹۸). از این میزان تعداد ۱۴۲ طرح با اعتباری برابر ۱۴,۸۰۳ میلیارد ریال برای سال ۱۳۹۹ و مبلغ ۴۳,۵۲۴ میلیارد ریال برای سال‌های آتی به لایحه سال ۱۳۹۹ منتقل شده‌اند.

۴. تعداد ۷۴۷ طرح با عناوین تعمیرات اساسی و تأمین و خرید تجهیزات و با اعتباری برابر با ۲۳,۸۷۳ میلیارد ریال و اعتبار ۲۴,۰۰۶ میلیارد ریال برای سال‌های آتی در پیوست شماره ۱ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ درج شده است. خاطرنشان می‌سازد طرح‌های مذکور مستمر بوده و ماهیت عمرانی ندارند و هر ساله در قوانین بودجه تکرار می‌شوند. از دیگر سو براساس بند «د» تبصره «۱۲» ماده واحده تخصیص اعتبار برای این طرح‌ها منوط به ثبت دارایی‌های دستگاه مجری در سامانه جامع اموال دستگاه‌های اجرایی خواهد بود.

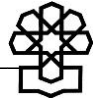
۵. برای تعداد ۱۵۶ طرح از طرح‌های مندرج در پیوست شماره ۱ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، اعتبار در نظر گرفته شده برای هر طرح مبلغی کمتر از ۱ میلیارد ریال است که در مجموع اعتبار آنها برای سال ۱۳۹۹ مبلغ ۱۸ میلیارد ریال برای سال ۱۴۰۰ مبلغ ۱,۲۷۴ میلیارد ریال و برای سال‌های بعد ۱۵۵,۳۴۱ میلیارد ریال درج شده است. به نظر می‌رسد این تعداد طرح در دو سال پیش رو با توجه به اعتبار در نظر گرفته شده پیشرفت چندانی نخواهند داشت.

۶. به‌طور کلی دستگاه‌های سیاستگذار یا از محل منابع عمومی اقدام به انجام طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای می‌کنند یا از محل منابع اختصاصی خود. در مجموع دستگاه‌های سیاستگذار ۸۵۵ هزار میلیارد ریال اعتبار برای طرح‌های عمرانی در اختیار دارند که از این میزان ۷۰۳ هزار میلیارد ریال آن از محل منابع عمومی و ۱۵۱ هزار میلیارد ریال آن از محل منابع اختصاصی در طرح‌های ملی، استانی و متفرقه هزینه خواهد شد.

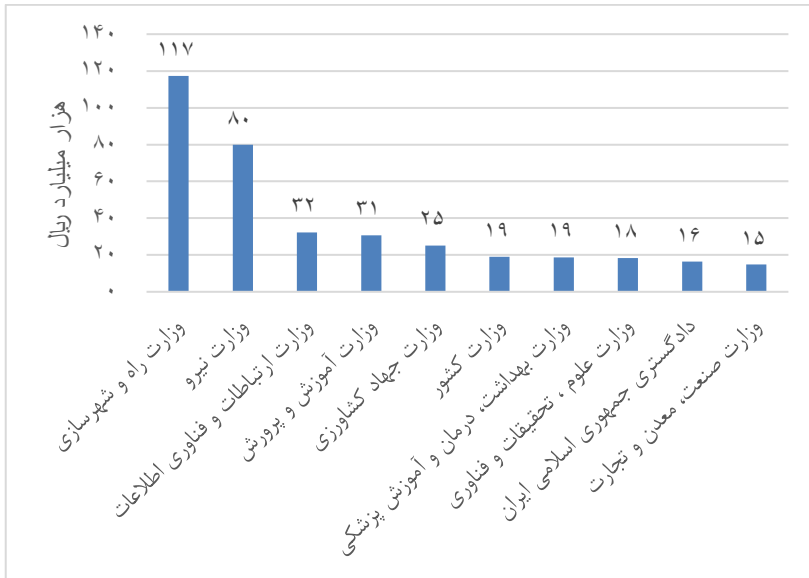
نمودار ۲. محل منابع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

از بین ۴۶ دستگاه سیاستگذار که در جدول ۷ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ آمده است، بیشترین اعتبار طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای ملی از محل منابع عمومی متعلق به وزارت راه و شهرسازی با اعتباری معادل ۱۱۷ هزار میلیارد ریال است. در نمودار ۳ به ترتیب ۱۰ دستگاه سیاستگذار که بیشترین اعتبار تملک دارایی سرمایه‌ای ملی از محل منابع عمومی دارند آورده شده است:

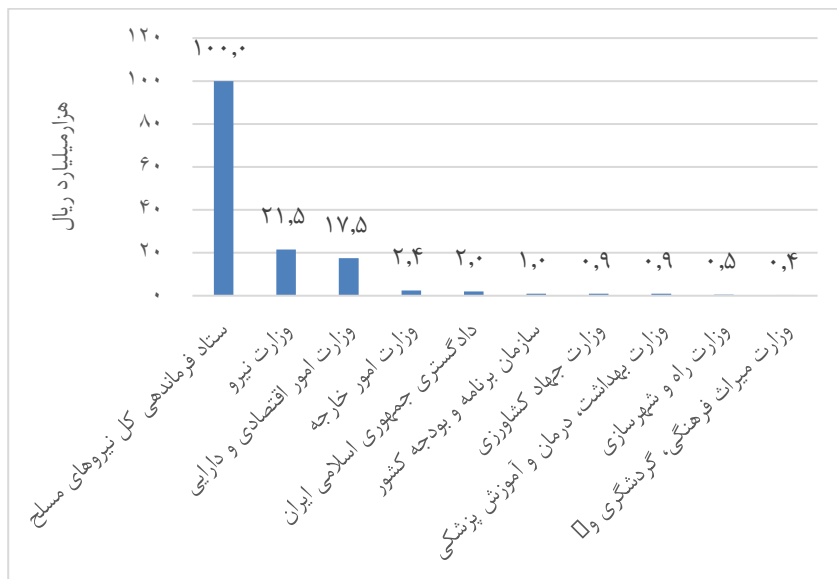

نمودار ۳. ده دستگاه سیاستگذار با بیشترین اعتبار تملك دارایی سرمایه‌ای ملی از محل منابع عمومی

از بین ۴۶ دستگاه سیاستگذار که در جدول ۷ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ آمده است، تنها ۱۴ دستگاه از درآمد اختصاصی برای طرح‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای استفاده می‌کنند که ارزش آن معادل ۱۵۱ هزار میلیارد ریال است. بیشترین اعتبار طرح‌های تملك دارایی سرمایه‌ای ملی از محل منابع اختصاصی متعلق به ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح با اعتباری معادل ۱۰۰ هزار میلیارد ریال است. در نمودار ۴ به ترتیب ۱۰ دستگاه سیاستگذار که بیشترین اعتبار تملك دارایی سرمایه‌ای ملی از محل منابع اختصاصی دارند آورده شده است:

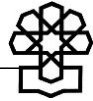
نمودار ۴. ده دستگاه سیاستگذار با بیشترین اعتبار تملک دارایی سرمایه‌ای ملی از محل منابع اختصاصی

۵. بررسی عملکرد مشارکت عمومی - خصوصی در طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای

مشارکت عمومی - خصوصی سازوکاری است که در آن بخش عمومی (دولت و سایر نهادهای حکومتی) به منظور تأمین خدمات زیرساختی (اعم از آب، فاضلاب، برق، گاز، راه، راه آهن، فرودگاه، بندر) از ظرفیت‌های بخش خصوصی اعم از دانش، تجربه، منابع مالی و توان فنی و اجرایی استفاده می‌کند. به بیان دیگر بخش خصوصی به نیابت از دولت در برخی از وظایف و مسئولیت‌های تأمین این خدمات نقش آفرینی می‌نماید.

قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۴ اسفندماه ۱۳۹۳ در مواد متعددی زمینه توسعه مشارکت عمومی و خصوصی را فراهم

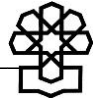
می‌کند (مواد ۵، ۲۰، ۲۷، ۲۸، ۳۷، ۴۱، ۵۳، ۵۴، ۶۹ و ۷۰) اما مهم‌ترین ماده این قانون ماده (۲۷) است در این ماده اجازه واگذاری در زمینه طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای به دولت داده شد.

همان‌طور که در جدول ۶ نشان داده می‌شود مطابق گزارش سازمان برنامه و بودجه کشور از نیمه دوم سال ۱۳۹۴ که واگذاری طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای آغاز شد تا پایان سال ۱۳۹۶ تعداد ۴۱۳۱ پروژه ملی و استانی با جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی به میزان ۴۵ هزار میلیارد تومان در قالب قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی واگذار شد. به‌منظور تسهیل در اجرایی کردن ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) در تبصره «۱۹» قوانین بودجه سنواتی از سال ۱۳۹۶ تاکنون در جهت بهبود و تسریع در امر مشارکت و واگذاری و تأمین مالی طرح‌ها تصمیماتی اتخاذ شده است. در تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۶ سازوکار ارائه تسهیلات به سرمایه‌گذار بخش خصوصی از طریق اهرم‌سازی منابع بودجه عمومی در قالب وجوه اداره شده نزد نظام بانکی در نظر گرفته شد. در تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ موضوع طرح‌های غیرانتفاعی و غیرخودگردان مورد توجه قرار گرفت و منابع مالی لازم برای گسترش مشارکت از منظر تعهدات دولت در نظر گرفته شد. در تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۸ بهای محصول طرح در قراردادهای مشارکت از شمول تعرفه‌گذاری مندرج در قوانین و مقررات مستثنی شد و دولت مکلف شد در صورت تعیین قیمت تکلیفی برای بهای محصول طرح، مابه‌التفاوت قیمت محصول محاسبه شده بر مبنای الگوی مالی منضم به قرارداد و قیمت تکلیفی را از محل منابع پیش‌بینی شده در قانون بودجه را پرداخت کند.

همان‌طور که در جدول ۶ مشاهده می‌شود به‌رغم ایجاد ظرفیت‌های قانونی تسهیل‌گر

امر مشارکت عمومی - خصوصی در سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ کاهش چشمگیری در واگذاری پروژه‌های تملک دارایی سرمایه‌ای به چشم می‌خورد که طبیعتاً بخشی از آن تحت تأثیر شرایط اقتصاد کلان کشور است. اما به‌طور کلی بررسی تجربیات جهانی در زمینه مشارکت عمومی - خصوصی این واقعیت را نشان می‌دهد که دولت‌ها در هنگام مواجهه با کاهش منابع درآمدی عمومی به سمت مشارکت عمومی - خصوصی می‌روند و اساساً منابع جذب شده از بخش خصوصی در حوزه زیرساخت، عدم کاهش سرعت توسعه زیرساخت کشور در زمان مواجهه با تنگنای مالی دولت‌ها را ضمانت می‌کند. حال آنکه آمار نشان می‌دهد در سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶ که شرایط اقتصاد کلان از ثبات نسبی برخوردار بوده است بالغ بر ۴۵ هزار میلیارد تومان سرمایه بخش خصوصی وارد حوزه واگذاری طرح‌های عمرانی شده است اما در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ که دولت با تنگنای مالی مواجه شده است، نتوانسته زمینه‌های لازم برای استفاده از ظرفیت جذب سرمایه بخش خصوصی را فراهم کند و تنها ۴ هزار میلیارد تومان سرمایه بخش خصوصی در سال ۱۳۹۷ جذب شده است و در سال ۱۳۹۸ نیز تاکنون عملکردی نداشته است.

به‌صورت متداول در کشورهای توسعه‌یافته انجام پروژه‌های تملک دارایی سرمایه‌ای از روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی گران‌تر از روش‌های پیمانکاری مرسوم است زیرا تعهدات مالی را برای آینده ایجاد می‌کند که معمولاً مجموع ارزش حال این تعهدات آتی از ارزش سرمایه‌گذاری لازم برای اتمام پروژه‌ها بیشتر است اما به‌دلیل تنگنای مالی و ارائه خدمات عمومی مورد نیاز عموم مردم و در موارد اندکی ارتقای کیفیت خدمات عمومی، دولت‌ها به‌ناچار به مشارکت عمومی - خصوصی روی می‌آورند (البته باید توجه داشت که روش مشارکت از طریق افزایش کارایی و بهره‌وری می‌تواند هزینه اجرای پروژه‌ها را کاهش دهد). بنابراین آنچه در گزارش‌های عملکرد واگذاری طرح‌های عمرانی مغفول واقع می‌شود

ارائه اطلاعات در مورد تعهدات آتی دولت ذیل قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی است. با داشتن و انعکاس مجموع این تعهدات در قوانین بودجه سنواتی است که هم می‌توان ارزیابی عملکرد واقعی از مشارکت عمومی - خصوصی در کشور داشت و هم می‌توان ظرفیت کشور برای ایجاد تعهد بیشتر ذیل این قراردادها را پایش کرد. در صورت عدم انعکاس این اطلاعات احتمال افزایش ریسک مالی دولت و ایجاد بدهی ذیل این قراردادها برای دولت به‌طور محسوسی وجود دارد.

علاوه بر ملاحظات ناظر به انضباط مالی دولت ذیل قراردادهای مشارکت عمومی- خصوصی که در بالا به آن اشاره شد، مسائلی ناظر بر فرایند واگذاری پروژه‌ها و عدم شفافیت آن و همچنین مشکلات تأمین مالی این قراردادها از عمده چالش‌هایی است که سبب کاهش انگیزه بخش خصوصی برای مشارکت در این‌گونه پروژه‌ها شده است.

جدول ۶. مجموع عملکرد مشارکت عمومی - خصوصی

از نیمه دوم سال ۱۳۹۴ تا نیمه اول سال ۱۳۹۸

پروژه‌های واگذار شده		پروژه‌های اعلام شده در بازار الکترونیک طرح‌های عمرانی		پروژه‌های شناسایی شده قابل واگذاری		
میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز توسط بخش خصوصی	تعداد	میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز توسط بخش خصوصی	تعداد	میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز توسط بخش خصوصی	تعداد	
۴۵۳۹۰	۴۱۳۱	۹۲۴۰	۸۳	-	-	تا ۱۳۹۴ ۱۳۹۶
۴۲۶۵	۹۱۹	۴۲۹۴۳	۱۵۶	۳۶۸۴۴	۳۰۴۲	۱۳۹۷
۰	۰	۴۷۰۶۳	۸۷۸	۹۴۸۶۳	۹۶۴	۱۳۹۸

مأخذ: گزارش‌های سازمان برنامه و بودجه.

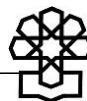
۶. تغییرات عمده شاخص‌های اصلی در حوزه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

تغییرات برخی شاخص‌ها در حوزه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای عمده به صورت کلی در جدول ۷ ارائه شده است. این جدول تصویر کلی مقایسه‌ای از قوانین بودجه ۱۰ سال گذشته و لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ را ارائه می‌دهد.

اعتبارات عمرانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ نسبت به مصوب قانون سال ۱۳۹۸، ۵/۲ درصد رشد داشته است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود (ردیف ۲ جدول زیر) سهم اعتبار مصوب طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از بودجه عمومی روند کاهنده داشته و از ۲۵ درصد در سال ۱۳۸۹ به ۱۲/۵ درصد در لایحه سال ۱۳۹۹ رسیده است. سهم اعتبارات طرح‌های ملی از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال قبل ۴/۳ واحد درصد افزایش یافته و به ۵۰/۲ درصد رسیده است.

سهم اعتبارات طرح‌های استانی از کل اعتبارات عمرانی در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال قبل ۰/۳ واحد درصد افزایش داشته است.

سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای متفرقه از کل اعتبارات عمرانی در سال جاری نسبت به سال قبل ۴/۴ واحد درصد کاهش داشته و به ۳۱/۵ درصد رسیده است.

جدول ۷. مقایسه شاخص‌هایی از قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۸ و لایحه سال ۱۳۹۹

ردیف	موضوع	قانون ۱۳۸۹	قانون ۱۳۹۰	قانون ۱۳۹۱	قانون ۱۳۹۲	قانون ۱۳۹۳	قانون ۱۳۹۴	قانون ۱۳۹۵	قانون ۱۳۹۶	قانون ۱۳۹۷	قانون ۱۳۹۸	لایحه ۱۳۹۹
۱	اعتبار طرح‌های عمرانی (هزار میلیارد ریال)	۳۱۷	۳۴۹	۳۹۷	۳۸۶	۴۱۲	۵۰۸	۵۷۵	۷۱۳	۶۲۰	۶۶۹	۷۰۳
۲	سهم اعتبار طرح‌های عمرانی از بودجه عمومی (درصد)	۲۵	۲۰	۲۴	۱۹/۵	۱۷/۵	۱۸/۵	۱۷	۱۷/۹	۱۴	۱۲/۸	۱۲/۵
۳	سهم اعتبارات طرح‌های ملی از کل اعتبارات طرح‌های عمرانی (درصد)	۴۸	۴۹	۵۸	۴۵/۵	۴۵	۵۱	۵۰	۴۴/۵	۳۷/۸	۴۵/۹	۵۰/۲
۴	سهم اعتبارات طرح‌های استانی از کل اعتبارات طرح‌های عمرانی (درصد)	۱۸	۱۷	۱۹	۲۱	۱۵	۱۱	۱۱	۲۰/۵	۱۸	۱۸	۱۸/۳
۵	سهم اعتبارات طرح‌های متفرقه از کل اعتبارات طرح‌های عمرانی (درصد)	۳۴	۳۴	۲۳	۲۵	۴۰	۳۸	۳۸	۳۵	۴۴	۳۵/۹	۳۱/۵
۶	طرح‌های جدید (تعداد)	۷۷	۱۹۱	۳۹۹	۱۱۱	۴۸	۱۷	۲۸	۵۷	۵۲	۸۲	۴
۷	اعتبار طرح‌های جدید در بودجه (هزار میلیارد ریال)	۶	۱۰	۲۷	۲	۸	۱	۲	۶	۱۰	۵	۰/۰۸
۸	اعتبار طرح‌های جدید در سال‌های آتی (هزار میلیارد ریال)	۵۱	۵۶	۱۷۰	۱۵	۳۱	۱	۵۷	۳۸	۸۹	۳۱	۷

مأخذ: قوانین بودجه سنواری.

۷. بررسی تبصره «۱۹» ماده‌واحد در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

در تبصره «۱۹» ماده‌واحد، سازوکاری برای مشارکت عمومی - خصوصی در اجرای طرح‌های عمرانی پیشنهاد شده است. تبصره مذکور به‌منظور تسهیل و هماهنگی در امر مشارکت نسب به سال‌های قبل تغییراتی به شرح زیر داشته است:

- اجازه به دولت برای فروش خدمات انرژی و آب و سایر بخش‌های اقتصادی به‌منظور پرداخت بهای محصول پروژه به میزان تعهدات.

- استفاده از قرارداد مشارکت برای احداث و نگهداری و به‌سازی راه‌های اصلی و بزرگراه‌ها و امکان اخذ عوارض از کاربران.

- درآمد حاصل از حق اشتراک پروژه‌های مشارکتی به سرمایه‌گذاران تعلق خواهد گرفت.

- هزینه مطالعات و تهیه گزارش‌های مورد نیاز برای آماده‌سازی فراخوان مشارکت می‌تواند از محل اعتبارات تملک دارایی‌های طرح تأمین یا از طریق و اعلام در اسناد فراخوان مشارکت توسط سرمایه‌گذار تأمین شود.

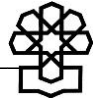
- امکان تغییر کاربری طرح‌هایی که توجیه اولیه خود را از دست داده‌اند.

- فرایند اجرایی مشارکت عمومی - خصوصی برای طرح‌های ملی و ملی استانی شده می‌تواند برعهده استاندار مشروط به استقرار موقعیت جغرافیای طرح در یک استان باشد.

به‌منظور اجرایی شدن تبصره مذکور، برای ۲۶۴ طرح درج شده در قسمت دوم پیوست شماره ۱ لایحه اعتباری برابر ۴۱,۲۱۵ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است. با توجه به مفاد این تبصره ۱۰ درصد از اعتبارات عمرانی لایحه (۷۰/۴ هزار میلیارد ریال) نیز در ردیف مشخصی قرار خواهد گرفت تا در صورت انعقاد قرارداد با بخش خصوصی به طرح‌های تعیین شده تعلق گیرد. گفتنی است میزان و چگونگی تخصیص این اعتبار برای طرح‌هایی که با بخش خصوصی قرارداد منعقد کرده‌اند مشخص نیست. از دیگر سو در متن مندرج در انتهای جدول قسمت اول پیوست ۱ مقرر شده اعتبارات طرح‌های مندرج در قسمت دوم در صورت اجرای فرایند تصریح شده در تبصره مذکور و تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور (شامل بارگذاری اطلاعات در بازار الکترونیک، انجام معاملات از طریق سامانه جامع معاملات و ...) اختصاص خواهد یافت.

ابهامات و چالش‌های این تبصره به‌شرح زیر است:

۱. عدم شفافیت در نحوه توزیع و میزان ۱۰ درصد اعتبار کسر شده از کل اعتبارات

تملك دارایی‌های سرمایه‌ای برای طرح‌های که با بخش خصوصی قرارداد منعقد کرده‌اند.
۲. ابهام در نحوه تعیین تکلیف پیمانکاران طرح‌های نیمه‌تمام و مستعد مشارکتی که با بخش خصوصی قرارداد منعقد کرده‌اند.

۳. نبود مبنا و شاخص معین، برای انتخاب طرح‌هایی که قابلیت اجرا به روش مشارکت براساس ظرفیت تبصره «۱۹» را دارند. برخی از طرح‌هایی که در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به‌عنوان طرح‌های مشارکت موضوع تبصره «۱۹» انتخاب شده بودند، در لایحه ۱۳۹۹ از موضوعیت این تبصره حذف و مجدد در قسمت اول پیوست ۱ قرار گرفته‌اند. به‌عنوان مثال طرح نیروگاه برق آبی کوچک با شماره طبقه‌بندی ۱۰۱۶۰۱۰۱۳۰ در قانون بودجه ۱۳۹۸ به‌عنوان طرح مستعد مشارکت تعیین شده بود درحالی‌که در لایحه بودجه ۱۳۹۹ بدون ویژگی مشارکت‌پذیری و در قسمت اول پیوست ۱ قرار دارد. بر این اساس توجه به غربالگری پروژه‌های نیمه‌تمام به‌منظور انتخاب پروژه‌های مشارکت‌پذیر و اولویت‌بندی این گروه از پروژه‌ها از الزامات اجرای روش مشارکت به‌نظر می‌رسد.

۳. نظر به اهمیت فرایند شفاف‌سازی در امر مشارکت، در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ دولت مکلف به ایجاد سامانه بازارهای الکترونیک طرح‌های عمرانی شده بود که متأسفانه این مهم در لایحه سال ۱۳۹۹ حذف شده است.

جمع‌بندی و پیشنهادات

با توجه به فشار موجود بر منابع مالی دولت و انبوه طرح‌های نیمه‌تمامی که نیازمند حجم قابل توجهی از منابع برای اتمام هستند، پیشنهاد می‌شود مجلس شورای اسلامی درباره طرح‌های عمرانی نکات زیر را مدنظر قرار دهند:

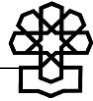
۱. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ برای ۷۴ دستگاه‌های اجرایی اعتبار متفرقه عمرانی در نظر گرفته شده است. با توجه به تفکیک اعتبار صورت گرفته برای هر دستگاه، پیشنهاد می‌شود میزان اعتبارات متفرقه عمرانی در قالب اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای طرح‌های ملی قرار گرفته و در پیوست شماره ۱ درج شود در این صورت میزان اعتبار اختصاص یافته به هر فصل و هر دستگاه شفاف می‌شود. در وضعیت کنونی امکان نظارت بر میزان و چگونگی هزینه‌کرد این اعتبارات وجود ندارد.

۲. جدول شماره ۱۲ موضوع طرح‌های مشارکت با بخش خصوصی است. این جدول بودجه‌ای نیست و می‌توان آن را حذف کرد و وظیفه مشخص کردن طرح‌های مشارکتی را به نهادهای مربوطه سپرد.

۳. اعتبارات جدول شماره ۱۵ شرحی بر ردیف‌های متفرقه جدول شماره ۹ است. با انتقال هر ردیف متفرقه به دستگاه مربوط می‌توان این جدول را حذف کرد.

۴. طرح‌های جدول ۱۹ با عنوان «فهرست طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دارای مجوز کمیسیون ماده (۲۳) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم (۲) با اولویت مناطق محروم موضوع ردیف (۶) جدول (۱۸)» در پیوست ۱ درج و اطلاعات کامل مرتبط با آنها ارائه شود. در وضعیت کنونی امکان نظارت بر آنها وجود ندارد.

۵. جدول شماره ۲۰ مشتمل بر مطالعه و اجرای ۲۷۹ طرح بزرگ و کوچک با

اعتباری برابر ۵۵۰ میلیارد ریال است. شروع این تعداد طرح که به طور متوسط برای هر طرح تنها ۱,۹۷۱ میلیون ریال در نظر گرفته شده است توصیه نمی‌شود. علاوه بر آن توضیح ذیل جدول مبنی بر توزیع اعتبار این جدول بین استان‌ها مورد ابهام است و حذف این جدول توصیه می‌شود.

۶. با توجه به حجم انبوه طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و عدم تکافوی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، چند سالی است که دولت به منظور رفع وضعیت بحرانی طرح‌های عمرانی سعی در بهره‌برداری از روش مشارکت عمومی - خصوصی دارد. در سال‌های اخیر تبصره «۱۹» به این موضوع اشاره دارد. شایان ذکر است ابعاد و گستردگی و موانع و خلأهای قانونی موجود در این روش از اجرای طرح‌های عمرانی نیازمند قانون مستقل برای تحقق امر مشارکت عمومی و خصوصی است. عملکرد تبصره «۱۹» در سال‌های قبل نیز مؤید این امر است. بر این اساس در سال گذشته لایحه مشارکت عمومی - خصوصی توسط دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم شد و طی جلسات متعدد و با همکاری و همفکری دستگاه‌های اجرایی، سازمان برنامه و بودجه، کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی، کارشناسان و صاحب‌نظران و مرکز پژوهش‌های مجلس به منظور رفع ابهام‌ها و چالش‌های موجود، مورد نقد و بررسی قرار گرفت. به نظر می‌رسد با توجه به زمانبر بودن تصویب این لایحه و به منظور تسهیل در امر مشارکت برخی از نکات اصلاحی لایحه مشارکت در تبصره «۱۹» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ لحاظ شده است.

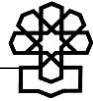
با وجود این و در راستای اثرپذیری بیشتر این تبصره، موارد زیر پیشنهاد می‌شود:

- نحوه تخصیص ۱۰ درصد اعتبارات طرح‌های عمرانی برای طرح‌های قابل مشارکت مندرج در قسمت دوم پیوست شماره ۱ که با بخش خصوصی قرارداد منعقد کرده‌اند مشخص نیست. در این خصوص شفاف‌سازی صورت پذیرد.

- سازمان برنامه و بودجه موظف است به منظور ارتقای شفافیت، اطلاعات همه طرح‌های عمرانی ملی و استانی، امتیازات در نظر گرفته شده برای طرف خصوصی، الگوی مالی توافق شده در قرارداد مشارکت به همراه مطالعات امکان‌سنجی مشارکت و فرایند انتخاب طرف خصوصی را از طریق سامانه بازار الکترونیک و به صورت برخط انتشار دهد. پیشنهاد می‌شود در گام اول اجرایی کردن موارد فوق اطلاعات ۲۶۴ طرح منتخب برای مشارکت با بخش خصوصی مندرج در قسمت دوم پیوست شماره ۱ لایحه بودجه ۱۳۹۹ ظرف سه ماه پس از ابلاغ بودجه در سامانه مذکور بارگذاری شود.

- کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند تا پایان سال ۱۳۹۹ تمام پروژه‌های نیمه‌تمام، تکمیل شده و در حال بهره‌برداری خود را با کمک سازمان برنامه و بودجه غربالگری و پروژه‌های قابل مشارکت را شناسایی، اولویت‌بندی و در سامانه بازار الکترونیک قرار دهند. این مهم اجرایی شدن بند «۱۰» تبصره «۱۹» لایحه مبنی بر اجازه تغییر کاربری طرح‌هایی که توجیه اولیه خود را از دست داده‌اند، را از طریق انتشار لیست و اعلام وضعیت این‌گونه طرح‌ها امکان‌پذیر می‌کند.

- بانک‌ها و اشخاص مرتبط با آنها، می‌توانند در پروژه‌های ذیل این قانون از طریق انواع روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی با رعایت مقررات مربوط، به‌طور مستقیم سرمایه‌گذاری کنند. همچنین بانک‌ها مجازند مازاد بر سقف تعیین شده در مقررات مربوط به تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط نیز، به شرکت پروژه‌های مرتبط با خود در قراردادهایی که به انتقال مالکیت به طرف خصوصی منجر نمی‌شود، حداکثر به میزان یک

دوم تسهیلاتی که به شرکت پروژه‌های غیرمرتبط با خود و غیرمرتبط با دیگر بانک‌ها پرداخت می‌کنند، مشروط به اجازه بانک مرکزی تسهیلات دهند.

بانک‌ها مکلفند نحوه و مراحل پرداخت تسهیلات اعطایی به پروژه‌های موضوع این قانون را به نحوی تعیین کنند که تسهیلات مستقیماً در مصارف شرکت پروژه و تنها برای خرید مواد اولیه، تجهیزات و پرداخت حقوق و دستمزد شاغلین در پروژه صرف شود. بانک‌ها موظف به ارسال اطلاعات پرداخت‌ها از محل تسهیلات مذکور به همراه مقصد پرداخت‌ها، به سازمان امور مالیاتی و سازمان تأمین اجتماعی نیز هستند. بانک مرکزی موظف است ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون مشارکت عمومی - خصوصی ضوابط و شرایط مورد نیاز برای اجرای این بند را ابلاغ و بر اجرای آن نظارت کند.

- آیین‌نامه تضامین تهیه شده در سازمان برنامه و بودجه، ظرف سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به تصویب هیئت وزیران رسیده و سازمان برنامه و بودجه شرایط مورد نیاز برای اجرای آن را فراهم نماید.

- به‌منظور کاهش ریسک‌های موجود از جمله تغییرات نرخ ارز پیشنهاد می‌شود بندهای تشویقی مندرج در لایحه مشارکت، ذیل تبصره «۱۹» لایحه بودجه لحاظ شوند. بندهای مذکور به شرح ذیل است:

- طرف عمومی می‌تواند مجوزها و مشوق‌های زیر را به طرف خصوصی ارائه کند. این موارد فقط در صورتی برای طرف عمومی تعهدآور است که در اسناد فراخوان و نیز مفاد قرارداد مشارکت پیش‌بینی شده و سازوکار آن مشخص باشد:

۱. حمایت از صادرات محصول،

۲. پوشش خطرپذیری (ریسک) نرخ ارز،

۳. تعدیل نرخ خرید محصول براساس شاخص‌های رسمی توافق شده در قرارداد،
۴. ایجاد کاربری‌های چندگانه و تأسیسات جانبی اقتصادی با حفظ کاربری اصلی پروژه با رعایت سایر مقررات. اقدام به انجام تشریفات قانونی برای تغییر کاربری اصلی پروژه منوط به اخذ موافقت سازمان است،
۵. ترکیب پروژه با پروژه‌های واحدهای تابع دستگاه مرکزی در قالب یک بسته سرمایه‌گذاری با موافقت رئیس دستگاه مرکزی،
۶. دیگر مشوق‌های متناسب با نیاز پروژه با پیشنهاد طرف عمومی و تأیید بالاترین مقام اجرایی دستگاه مرکزی در چارچوب قوانین و مقررات مربوط،
۷. ارائه تضمین به‌منظور تأمین مالی بخش خصوصی از بازار سرمایه با رعایت قوانین و مقررات مربوطه.

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۱۶۸۸۸

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور ۶۲ طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

نام دفتر: مطالعات مالیه عمومی و توسعه مدیریت (گروه بودجه)
تهیه و تدوین کنندگان: عاطفه جلالی موسوی، محمدهادی عابدی
ناظران علمی: سیدعباس پرهیزگاری، داریوش ابوحمزه، سیدمحمدهادی سبحانیان

واژه‌های کلیدی:

۱. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
۲. مشارکت عمومی - خصوصی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۱۱/۱۲